

ЖЕНСКИЯ СЪВЪТЪ

СЪ

ПРИТУРКА, ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ,

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Списанието излиза дваждъ,
а Притурката веднъждъ въ мѣсеца.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ абонаментъ
предлагамъ.

I. На списанието :

За България 5 лева

" " " " " " " " " " " "

II. На списанието съ

притурката :

За България 7.50 лева

" " " " " " " " " " " "

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-почтен. стан-
ции изъ княжеството.

Оплаквания, за нере-
довно испращане листа,
прематъ се само въ ра-
стояние на единъ мѣсець
отъ издаванетоъ му.

Пратенитъ за публику-
ване ръкописи назадъ се
не връщатъ.

Писма и ръкописи, не-
подписани и неозначуващи
местожителството на до-
писницата, не се прие-
матъ.

Писма неплатени не се
прематъ.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожици, приематъ се.

Ако нѣкой отъ г. г. аба-
онатитъ си промѣнятъ ад-
реса, трѣбва веднага да
ивѣтъ новия си адресъ.

Писма, ръкописи и пари се испращатъ до: Дирекцията на Женский Свѣтъ улица Войнишка № 122

Съдържание :

За лука. — Влиянето на нашитъ общественъ жи-
воизъ върху умственото възпитание на нашитъ млади жени.
— За майките и воспитателките. — Няколко думи за жен-
ския мозък. — Ирационалния и доминанния дългъ на жената.
— Книги и списания. — Свѣти. — Известия. — Корреспон-
денция. — Обяснения на обраситъ отъ ръководителитъ въ при-
турката.

За лука.

I. Общи понятия за лука.

Всѣкакви разноси, вѣнъ отъ границитъ на човѣшката нужда, наричаме лука. Тия нужди сж абсолютни и второстепенни. Абсолютни сж едни за поддържането на тѣлото и прѣдпазването му отъ атмосфернитъ влияния, а други за здравето развитие и образование на духа и сърдцето. А второстепенни се считатъ отъ обществото ония, що се налагатъ отъ общественния постъ на всѣкого. Тия второстепенни нужди на човѣка сж толкозъ еластични, штоо всѣки желающа да оправдае лука, на който се прѣдава, може да ви даде слѣдующия стереотипенъ отговоръ: «каво да правѣжъ, чинѣтъ ми налага ми това». Ето прочее първий изворъ на уведения и наложения на всичкитъ общественни классове лука, тоя растронител на всѣко семейно щастие.

Прѣди да се занимаемъ въ обширность съ въпроса за лука, раздѣляме го още на лукъ оправданъ и опростимъ нѣкакъ и на лукъ

глунавъ и неопростимъ. Оправданъ лукъ, споредъ насъ, е лукъ на богатитъ, защото тѣхнитъ приходи винаги прѣвишаватъ расходитъ имъ; освѣнъ туй, споредъ правилата на по-знаменититъ финанцалисти, всѣки, който може да депозира 40 % отъ редовния си приходъ, свободно и безъ всѣкакво биене на свѣстѣта може да харчи произволно остатъка. И той обаче е длъженъ да внимава винаги, штоо да не служи като лошъ примѣръ на другитъ, и да внимава, штоо всичко, излишно за него, да се харчи въ полза на страдающето човѣчество. И дѣйстви-телно има ли по-богоугодно и по-благородно наслаждение отъ онова, което чувствува нѣкой, когато дава парче хлѣбъ на гладния, дрѣха на голия, прибѣжище и закрилство на спрачето и осигорение честно бѣдѣще на бѣдната мома? Нѣ за какво да развиваме неприложими теории, когато човѣкъ се е родилъ егонистъ и нищо отъ онова, що служи за тѣлесното му развеселение и наслаждение, не счита никога за излишно? Нека прочее се задоволимъ, съ каквото не изисква съвършенство, когато впрочемъ не сме се родили ангели, нѣ нещастни смъртни.

Този неизбѣженъ прочее за богатитъ лукъ считаме за оправданъ и опростимъ, когато по прямо отношение не поврежда никого, а напротивъ спомогва за въодушевлението на индуст-

рия и търговията, тия два най-жизнени за човѣчеството клона.

Глупавий обаче и неоправданъ луксъ, който пестрѣва имания, а много пъти хвърля въ бесчестие фамилитѣ, луксетъ — майката на злоупотрѣбленията и развратността, е болѣсть на всѣкъдѣ распространена. Имѣющій приходъ 600 л. мѣсечно, какъ може да поддържа фамилия, когато 120 л. харчи за готвачката, 50 л. за камарѣра, 40 л. за слуга, 100 л. за учителки, 150 л. поне за наемъ, всичко 420 л. мѣсечно, освѣнъ храната, дрѣхитѣ въсниташнето и образованието на дѣцата, извъпредиитѣ нужди, лѣкарскитѣ разноси и пр. Такъва фамилия има нужда отъ още 600 л. мѣсечно, за да покрѣща горѣрѣченитѣ нужди. Но ако има само 600 л. мѣсечно приходъ, отгдѣ ще намѣри другитѣ? Отговорътъ на прѣдложеніето ни се разбира самъ по себе си, та нѣма нужда да отговоримъ ний.

Такъвъ прочее луксъ е неоправданъ и неопростимъ, понеже съставлява първата стъпка къмъ злоупотрѣблението, кражбата и бесчестието.

(Слѣдва)

Влиянието на нашиятъ общественъ животъ върху умственното и нравственното възпитание на нашитѣ млади жени.

(Продължение).

Поставена е въ такава обстановка и при такива условия за животъ и развитие нашата млада жена, като ли че е чужда пауката, чуждо умственното развитие, знанието и пр. и като ли че тя е само за труфля, догдѣ е неомъжена, и да забавлява дѣцата си слѣдъ замъжаванне.

Отъ срѣдствата, за да живѣй, които даватъ на момата родителитѣ ѝ, послѣ омъжаваннето ѝ, тя зависи по срѣдства напълно отъ мъжа си. Но и въ тази фаза отъ живота на замъжената жена ний сме заблѣзали останки отъ стремлението да се харесватъ на другитѣ хора. На една виза ¹⁾ отъ 7 омъжени жени (на възраст отъ 20 до 35 и една около 48 години) 5-тѣхъ бѣхъ се тѣй измазани, тѣй наблѣсани, щото просто да имъ се вземѣшъ. И помислѣте си, жени омъжени съ дѣца и съ положение, при което съвсѣмъ нѣматъ нужда тѣй да се обезобразяватъ и да конкуриратъ по хубостъ съ незамъжената мома,

¹⁾ Изъ мои дневникъ.

която, както казахме, има този занаятъ съ своето лице по необходимостъ.

Освѣнъ това, на мѣсто ще бѣде да отблѣжимъ въ живота на замъженитѣ вече млади жени, че не дълго врѣме слѣдъ брака, тѣ отслабватъ физически, ставатъ грозни, сухи и блѣдни. Мазилкитѣ не имъ приличатъ и поради това, вмѣсто хубави да бѣдѣтъ при помощта на тѣзи, напротивъ обръщатъ внимание... Този внесень обичай, да се кичѣтъ и младитѣ замъжени жени, е толкова вреденъ и физически, и економически, и морално, щото мжжетъ расчётливо захванѣхъ да гледатъ на материалнитѣ потребности на жената. Споредъ сегашний начинъ на носията на нѣкои по заможни наши гражданки, раскошното облѣкло на една дама е равно на суммата, съ която ще могатъ да се издържа 7—8 бѣдни семейства за една година. Раскошната носия, или въобще раскошътъ освѣнъ че е най-съсипателенъ и економически, и морално, но и злѣ влияние въ общественитѣ отношения на хората. Ний знаемъ, че нѣмаме право никого да осъждаме, кой какъ се носилъ или що правилъ, но колкото се касае да се съгласимъ, че раскоша може да се оправдае отъ морално гледище, ний го считаме за порокъ, който тѣй съсипва обществата, както съсипа и Римската империя. Но на прѣдмѣта си.

Освѣнъ привичкитѣ за труфения, които сѣ станали вече обичай въ нашето общество отъ жени, не се развиватъ никакви други привички, които тѣй да биѣтъ въ очи въ обществото. Мѣстото и врѣмето за умствено развитие, образование, самообразование, за какъ да се въспитава, да се отглежда, е замѣнено отъ апатия, отъ невежеството и отъ гледието само своето корито и метла, своятъ напикъ и дѣтето.

Съ това искаме да кажемъ, че живѣнието ни съ такива обичай и привички е вредно и на самитѣ насъ, и за самитѣ дѣца. Подъ влиянието на такъвъ общественъ животъ, основанъ на такива нравствени подкладки, гдѣто егонизма е развитъ до ужасна бесцеленостъ и е станалъ вреденъ и за самитѣ егонети, какъ мислите? Цифрата на смъртнитѣ случаи на дѣца и размѣра на болѣститѣ у дѣцата не ще се увеличатъ до страхотни? Белки послѣдствие на такъвъ нецеленъ животъ у нашитѣ фамилии, не ще почнатъ да се раждатъ не здрави и нестрайни дѣца?

Но, както и да е, дѣйствителността е такава книга, която четемъ и да щемъ и да нещемъ.

Този обичай, за да гледатъ хората само на външната красота, е една отъ причинитѣ да принуждава нашитѣ млади жени да жертвуватъ развитието на своя умъ, убогатаванieto съ знание себе си и всички свои човѣшки духовни потребности, за развитието на своята тѣлесна красота и неговото труфило. Това става не само въ сегашно време и по насъ, по това се е вършило и върши на всѣкъдѣ, гдѣто човѣчеството се намира на слаба или никаква степенъ на умствено развитие. Да украсява човѣкъ своето тѣло, това не е мода днесъ, това е обичай и въ най дивитѣ народи; напр. «Хумболдъ ни разказва че Индеецътъ Ориноко, който никакъ не се грижалъ за физическото си удобство, готовъ е да работи двѣ недѣли, за да искара сръдства да си купи краска за украсяване; а женитѣ на тази страна, които се стесняватъ да излизатъ изъ своитѣ колиби безъ признакъ на облѣкло, никога не се рѣшаватъ да нарушятъ благопристойността и излѣзатъ не нашарени. Пжтешественици казватъ, че пѣстритѣ мъшета и менгушитѣ много повече се цѣнятъ отъ дивитѣ плѣмена, отъ колкото басмата или сукното . . .» ¹⁾

У насъ пъкъ, ако вземемъ да разказваме като пжтешественикъ, младитѣ жени, най вече момитѣ, не излизатъ на улицата или въ публични събрания, ако се не набѣлишатъ и патруфятъ до възможностъ. Раскошното носене, труфосване и бѣлесване, освѣнъ че се не счита за порокъ, по и на такова млада жена, която не е патруфена или пъкъ облѣчена скромно, гледатъ на нея съ отвръщение, като на патруфена или злѣ патруфена. А че това е истина, ежедневний животъ ни постоянно засвидѣтелствува това. Тѣй сж възпитани отъ навицитѣ и положението си нашитѣ жени, щото въпроса за начинитѣ на труфенята, кой какъ и коя какъ се е патруфела, коя има ново и коя не, е тѣй развитъ, щото и въ църквитѣ, и по баловетѣ, и по свадбитѣ, и по визититѣ, той е пръвъ и послѣденъ прѣдметъ на разговоръ.

А такова умствено и нравствено възпитание, такова умствено и нравствено развитие на нашата млада жена, ѝ се дава не отъ дяволитѣ, не отъ Ада, не и отъ друго, освѣнъ отъ самото общество.

Исказахме се най много противъ раскош-

нитѣ накити, противъ мазилкитѣ и гладилкитѣ на нашитѣ млади жени на това основание, защото то се има като пѣщо, въ което се изразява всичкото достоинство на женственостята на нашата жена. Не знаатъ види се нашитѣ защитници на кокетството и труфилото, които се обличатъ и труфатъ съ модитѣ отъ «Die Mode», отъ «Printemps» и отъ «Bon Marche», че ако биха се явили изведижжъ въ едно събрание отъ мъже и жени у Френцитѣ, Иъмцитѣ, или Американцитѣ, тѣ биха се осѣтили тѣй безъ умъ, и толкова долни, даже и толкова смѣшни, колкото е смѣшно да гледаме една маймуна облечена съ рединготъ или фракъ, съ цилиндра, съ рѣкваницы, галози и очила.

Това колкото и да е убедно, въ дѣйствителностъ, повтаряме, то си е така.

Една умна млада жена, или кой да е човѣкъ, който искрено желае умствено развитие за себе си, който се развива, никога нѣма да пропадне тѣй лесно и да прѣдаде въ жертва своитѣ умствени сили, за своитѣ чувствени влечения, за угодата на чуждитѣ безсмислени навици и обществени моди.

Ето защо трѣбва да разказваме, за да събуждаме заспалитѣ умове на всички хора, за онѣзи страни на живота на жена, гдѣто тя невинно е станжала жертва на разни пороци и е станжала бесполезна за другитѣ, на даже вредна и на себе си.

Не е пуждно само да изобличаваме пороцитѣ на хората. Трѣбва да се работи за пълното имъ прѣмахване. Не жената е създала общественитѣ пороци; а поради умственото ѝ неразвитие, поради лошото ѝ положение да се развива човѣшки, тя е жертва, що безсѣзнателно поддържа пѣкои пороци. Ако заработимъ да освободимъ тѣзи жертва, ний трѣбва да унищожимъ порока. А гдѣ се крие порока? — Въ самото общество.

Това трѣбва да съзнаатъ нашитѣ жени, за да може да се защити женственостята противъ всички приписани ней въ изрѣчения и пословици лошесени и за да може да извоюва своя свобода и независимостъ еднаква за животъ съ тѣзи на мъжетѣ.

Човѣче, бори се противъ всичко, което ти прѣчи да се развивашъ за да заживѣешъ щастливъ животъ!

¹⁾ Въспитание. Спенсеръ. Стр. 1.

За майките и възпитателните.

Само дѣтинството чувствува истинската на тая земя радостъ, безъ да го застрашаватъ грижиѣ на бѣдѣщето, нито да го гризятъ неприятни и жалостни възпоминания на миналото. Дѣтето живѣе за сегашното врѣме; всичко му се показва засмѣно, цвѣтуеще, всичко освѣтлява и задоволява златната дѣтинска възраст. И самата болка, и естествената болѣзнь губи най-голямата си сила, като се смѣсва съ прѣпълнената винаги радостъ въ невинната дѣтинска душа. Нищо не е по-божие и по-приятно отъ едно дѣте, което напълно и беспрепятственно се наслаждава съ радостта и щастнето на възрастта си, която уви! . . . много е непродължителна. Сжщо нищо не е по-неприятно и жалостно, отколкото едно малко злочесто сжщество, когато се то лишаватъ отъ тая радостъ или много сжкпо ѣ придобиватъ.

Глушава е много идеята, че налаганитѣ на дѣтинството печали, лишения и неприятности служатъ като баня за засилване, въ която душата се засилва, та по-лесно прѣнася скърбитѣ и лишенията, що бѣдѣщето запазва за хората. Напротивъ! Младостъ тъмна и неприятна злѣ располага човѣка къмъ живота, ражда омразата къмъ него. Въ такова минало търсѣте причинитѣ на самоубийството. Душата не само че се не засилва, нѣ и се отравя за всегда, та става на пива, въ която се вкоренява развиваното по-нататъкъ недовѣрие къмъ доброто и се обрща въ сѣнка, която пада черна и тежка надъ всеѣкакво щастие въ бѣдѣще.

Оставѣте дѣтето да се зарадва. Майката, на която се възлага възпитанието, длѣжна е да може да различава прѣкалената дѣтинска наклонность къмъ продължителна и голяма радостъ отъ естеството му да ѣ чувствува и съразмѣрно се наслаждава отъ неѣ, или пъкъ отъ естественната му лѣнность къмъ радванне; а тогава тя — майката, колчемъ радостта е въ застои, да ѣ подбужда, и подбужданата да регулира, а прѣувеличената радостъ да съдържа и ограничава.

А, както сме длѣжни да го привикнемъ да прѣтърпява болкитѣ, които не може въ живота си да избѣгне, така сжщо трѣбва да запознаемъ и съ истинната радостъ, отъ която полезно е да се ползува, колкото може повече. Майчината ржка е камшикътъ на хубава и благодѣтелна врачка, съ удара на който се откриватъ прѣдъ дѣтинския погледъ сумма чудесни.

Не се съживяватъ подъ магическата сила

на майчиния камшикъ богати и луксозни играли, кукли отъ естествена величина, вѣщи и други великолѣпни дѣтински прѣдмети, нито пъкъ и раждатъ тѣ дѣтинската радостъ и щастие.

Съживяватъ се отъ майчиния камшикъ и се задоволяватъ дѣцата съ движението на милионни инфузорни по отраженнето свѣтлината на златната слънчева лжчъ, съ новоотгѣснатия отъ нѣжното си стѣбълце благоуханно цвѣтенце, шарения и сочния плодъ, малката еластична сфера и въобще съ всички ония малки и нищожни нѣща, съ които дѣтето принася свободно поприще на душевната си радостъ.

Чистий и животворящій въздухъ, много-цвѣтнитѣ и благоуханнитѣ цвѣта, невиннитѣ и сладкогласнитѣ птичета, вродената въ всеѣко божие създание свобода сж срѣдствата, съ които се възбужда и регулира дѣтинската радостъ. Свободата особено, за която дѣтето, като стане мжжъ, жѣртвува и живота си, е неизбѣжния производителъ на настоящето и бѣдѣщето му щастие. Безъ неѣ нѣма радостъ, нито щастие, нито дѣтински рай, па и нито здравие.

Накажете виновното дѣто по кой-да е другъ начинъ, накажете го въ материалнитѣ му наслаждения, съ лишение на сладка, фругти, обично ястие, нѣ недѣйте го лишаватъ отъ свободата му, недѣйте го лишаватъ отъ чистъ въздухъ, недѣйте го лишаватъ отъ игритѣ му на полето. Недѣйте му отнема, каквото душата му обича, каквото съдѣйствува за образованието на сърцето му, каквото развива най-хубавитѣ му чувства. Недѣйте му отнема животното, което обича и закриля, цвѣтето, което обработва, куклата, която облича, книгитѣ, които му сж другари въ врѣме на осамотяването му.

Такива наказаниа дълбоко нараняватъ дѣтинското сърце, а съ врѣме вкаменяватъ, ожесточаватъ го. Наказанията отъ такъвъ видъ винаги сж опасни.

Майката нека бѣде за дѣтето, каквото е Божието провидѣние за свѣта. Нека тя очудва, очаровава невинната му душа, нека развива всичката си образователна сила за намѣрванне сгодния случай и начинъ, по който да припява радостта, спомогнува за развеселението и облагородаването въ сжщо врѣме на душата. Прѣди всичко търсѣте дѣтинската радостъ въ природата, простотата. Съ по-голяма радостъ дѣтето припява едно живо агне, което и храни, обича, отгледва

и придружава на полето, отколкото едно искусственно направено такова, което би струвало десет пъти по-скъпо отъ първото. То по се задоволява съ едно малко бѣдно дѣте, да му бжде другарь въ игритѣ, отколкото съ едно богато и великолѣпно играло. Повече го задоволява едно евтино топче, съ което, като играе, си засилва и развива мишицитѣ, отколкото единъ златенъ прѣдметъ, който страхъ го е да държи въ ржцѣтѣ си.

Развиванитѣ по такъвъ начинъ прѣзъ щастливото му дѣтинство радости и весели впечатления привързватъ го съ по-нататъшния му животъ съ магическата Арнаднева връвъ така, щото разочарования по-послѣ мъжъ умствено може по нежъ да се повърне прѣзъ всичкитѣ пжтеги на животния лабиринтъ въ рай на дѣтинството, гдѣто душата му намира поне приврѣменно спокойствие.

Прѣводъ отъ нѣмски.

Каролина Брухъ-Синъ,
редакторка на нѣмското женско периодическо списание „Frauenberuf.“

Нѣколко думи за женския мозъкъ.

(Извлѣчение)

Болкото по-голѣма и съществена полза се извлѣча отъ кагѣвто и да било прѣдразеждѣкъ, толкова по трудно бива, както е извѣстно, да се искорени такъвъ прѣдразеждѣкъ отъ строя на човѣшкото мислене.

Къмъ числото на успѣшно експлоатируемитѣ прѣдразеждѣци принадлежатъ господствующето мнѣние за жената, че тя е «прѣдзначена отъ самата природа да стои по-ниско въ умственното си развитие отъ мъжа». Като се опира на това мнѣние, цѣлата половина отъ човѣшкия родъ, *мжжската*, тя отъ незапамѣтни врѣмена е достигнала съществени прѣимущества и удобства въ общественното положение.

Утвърдяватъ даже, че въ даденъ случай имаме работа не съ слѣпи прѣдразеждѣци, а съ неприложима истина, могъществото на която трѣбва да бжде строго и научно доказана. Казватъ че умственитѣ способности у женитѣ сж много по-ниски отъ — мжжкитѣ, тъй като по своята «органическа» природа, жената стои много по-наиска степенъ въ развитието си отъ мъжа. Като че ли природата нарочно е съз-

дала, въ образа на жената, по-нискъ сортъ хора, за да усигори за мъжа прѣдопрѣдѣленото му господство.

Пита се: за какво ли е послужилъ ентузасма на поетитѣ и художницитѣ, които сж възхвалявали жената и сж се възхищавали отъ нежъ? За какво сж създали милиони поетически излияния въ стихове и проза, въ които сж убоготворявали идеала — жената? Съзнателно ли го правятъ и истинско ли е то?

Най-подиръ, ни тълпата, която се опива отъ подобни произведения, што пъкъ самитѣ възхвалители на женитѣ — не можтъ да се съгласятъ съ мисълта за това че, както единия типъ отъ човѣчеството — мъжа, така и другия — жената сж надарени еднакво въ умствено отношение и за това трѣбва да се ползватъ съ пълна равноправностъ.

Истината, че земята, заедно съ другитѣ планети, се върти около слънцето, най-сетнѣ се прие — а истината, че и двѣтѣ половини отъ човѣчеството — мъжа и жената — сж еднакво надарени въ умствено отношение отъ самата природа, още не може да се приеме. Още се ерѣщатъ писатели, които минаватъ въ обществото за гении, да говорятъ въ своитѣ пространни рѣчи: «Та нима жената заслужава да ѝ се даде еднаква равноправностъ съ мъжа? — Не, нейния мозъкъ е по-слабъ, слѣдователно и нейната дѣятелностъ трѣбва да бжде по-ограничена отъ мжжката». Така се произнасятъ нѣкои отъ нашитѣ (ужъ гении) мислителни и любители на женитѣ! (?) Тѣ отирѣдѣ сж убоготворяватъ и ѝ посвѣщаватъ разни стихове, а по отъ страна: «гробъ ѝ копайтъ».

Ентузасма на женскитѣ боготворители се продължава обикновенно малко врѣме. Подиръ достигнатото желание за «божественното същество», бърже настъпва охлаждаването отъ туй *любовно дѣте*, а слѣдъ туй въ ентузасиета идва пакъ собственото му убѣждение, което е било въ него и рано, само че скрито; туй именно убѣждение, че: «жената е умствено по-ниска отъ мъжа, и че затова тъй се е распорѣдила самата природа». Хе!! Какъ сж тържествували тогизъ тия хора, «цѣнителитѣ на женитѣ» (които сж се считали свободни отъ прѣдразеждѣци и като, само по пжтя на опита сж намѣрили вѣрно за нежъ прѣдставление), когато сж узнали че ужъ самата наука — анатомията — е на тѣхна

страна и се залавя фактически да потвърждава тѣхнитѣ взглядове!! . . .

Тогва се провъзгласило високо, че анатомията се счита за обязана да се бори противъ проповѣданото лъжливо миѣние за умственната и душевна равноцѣпностъ на двата пола, тъй като туй миѣние, което се распространявало малко по малко между публиката, грозило за въ бъдеще да причини на обществото и господарството непоправима вреда.

Тежкото и остро оржие, което анатомията давала въ ржцѣтъ на женскитѣ противници, състояло въ сравнителното анатомическо изслѣждане на женския и мъжския мозъкъ, по неговата форма, величина и тежина. Най-успѣшно се ползвалъ съ това оржие Мюнхенскія профессоръ *Бишофъ*, прѣвъсходния анатомъ и въобще твърдѣ трезвия и беспристрастния ужъ изслѣдователъ. Въ своята си популярна брошура: «Объ изучение женщицами медицины и о женской медицинскои практикѣ» (Мюнхенъ 1872 г.) той се старае да докаже, че жената е неспособна да бжде докторъ, а подиръ отива даже и нататкъ и мърри въобще противъ стремленнето на женитѣ къмъ висшето душевно развитие, като подкрепя своитѣ разсуждения съ силата на анатомически и физиологически доказателства *).

Трѣбва да се признай, че никой не е натрупалъ тъй много научни доказателства противъ способноститѣ на женитѣ къмъ умственното развитие, както Бишофъ, който е спечелилъ съ трудоветѣ си почетна извѣстность въ науката. (Той е умрѣлъ на 1882 г. 73 годишенъ).

Ученика и приемника на Бишофа по катедрата, профессоръ *Рюденчеръ*, също тъй извѣстенъ анатомъ, продължава миссията на своя учителъ. Въ единъ отъ мемоаритѣ си (историческитѣ си записки 1877), въ който се говори за различнето на мозъцитѣ у новороденитѣ по полъ, той се старае да докаже, че у новороденитѣ момчета, мозъка е повече развитъ по форма, отъ колкото у момчетата. Въ сжщата тая статия той дава обѣщание, да покаже по подиръ, че таквъотъ форменно отличие има и у възрастнитѣ лица. И тъй, вече отъ самия моментъ на рождението,

*) До колко женитѣ сж способни къмъ висшето образование можемъ да видимъ само отъ туй, ако хвърлимъ единъ бгльзъ погледъ къмъ женитѣ на Съединени Щати и въобще къмъ американката. Тамъ числото на женитѣ е достигнало една доста кръгла цифра — съ хиляди. Ами другитѣ жени тамъ, които се занимаватъ съ развитѣ отрасли на науката и искусствата! Тамъ женитѣ сж направили таквъ прогресъ въ умствено отношение, който прави, просто да се удивлява човѣкъ, а не да отрича способноститѣ имъ!

мъжския мозъкъ прѣдставлявалъ отличне по формата си, независимо отъ величината, тежината и др., и билъ по-свършенъ, отъ колкото женския мозъкъ. Заедно съ туй точната наука доказвала ужъ, както това се забѣлзва отъ брошурата на профессора Бишофа, че отъ самата природа «прѣдначертаното строение» на женитѣ за всѣкога е било осждено да остане на далечъ отъ науката и да бждѣла тя въ «духовно отношение подчинена на мъжа».

«Да се стреми къмъ високо умствено развитие, къмъ науката, за жената е бесполезно, тъй като нейния мозъкъ не обладава потребното качество отъ познавателни организми».

Подобни на горнитѣ миѣния и утвърждения, които сж се раздавали отъ катедрата, дълбоко опечалили и смутили развититѣ жени, които чакали знание. Отъ тѣхна страна се раздали питання, отправени къмъ другитѣ прѣдставители на естествознанието, — дѣйствително ли сж справедливи анатомическитѣ данни, приведени отъ Бишофа и Рюденгера? Дѣйствително ли природата е снабдила жената съ таквъ мозъченъ апаратъ (уредъ), че тя никога да не е въ състояние да се сравнява съ мъжа въ отношение на умственното развитие и дѣятелность?

Наистина, напълно е извѣстна пълната убдителность въ желанието на женитѣ, да си намържатъ истината въ въпроса, който има ржководяще значение въ историческия вървежъ на развитието на социалното положение на женитѣ.

К. М. Конова Гр. Севлиево (Слѣдва).

Нравственния и домашния дългъ на жената.

(Пише Н. Д. К.)

И тъй, уважаема редакторка, азъ днесъ изпълнявамъ обѣщанието си, съ настоящата си статия, като вѣрвамъ, че не малко полза ще извлѣчжтъ читателкитѣ Ви.

Има ли нужда жената да бжде развита? — На този въпросъ болшинството у насъ днесъ отговаря отрицателно: желата да не бжде поучена отъ мъжътъ. Защо и за какво? — Защото трѣбвало да бжде като робиня на мъжа. Прѣкрасно!

За да не се отежжтъ читателкитѣ отъ прочитание на статийката ми, ще привѣдж единъ дѣйствителенъ примѣръ изъ нашия животъ.

Една госпожица, която по родителски настоявания не бѣ дадена да слѣдва въ училище,

оженн се за единъ интелегентенъ момъкъ. Още при първитѣ съпружески години, той така завладѣлъ съпругата си, щото като го видѣше, трѣперяше отъ него. Той бѣше человекъ периодикъ и съ нервозенъ темпераментъ; често пъти биваше огриженъ или ядосанъ отъ вѣнъ, а, за да си излѣе ядѣтъ, служеше му като орждие наивната съпруга, която като я расплаче, всичко му минаваше. Това бѣше първото нѣщо. Домашната смѣтка, която водѣше самъ той, вѣдни мѣсець излизаше дефицитъ; вѣдни мѣсець борчѣтъ се увеличаваше, вслѣдствията отъ което, повече му се възбуждахъ и увеличавашъ ядоветъ и крамолитѣ въ домѣтъ и отъ година на година домѣтъ повече и повече се озлочестваше, до като най сподиръ се паряса — по наставленията на родителитѣ ѝ, тя го напустихъ.

Друга една госпожица, съ ерѣднѣ образование, оженва се за единъ пакъ интелегентенъ младежъ, съ скромна мѣсечна заплата. Младата съпруга, като изучи слабостта на съпругѣтъ си, който обичалъ да живѣе охално и богато да гичи съпругата си и себе си. Младата съпруга, макаръ и да се радвала на това, но друго нѣщо ѝ обеспокоявало: споредъ заплата, която получавалъ, не отговаряла за такова расположение защото още при първитѣ мѣсеци заборчѣлъ толкова, колкото израсходвалъ; тя единъ день насвѣтла мжжа си тѣй: «позволи ми, любезний съпруже, да ти посвѣтвамъ нѣщо: до колкото можехъ да узнаѣмъ, че до сега както сме се расплагали ще ни изведе къмъ бизнесходсѣтъ край; гледамъ те, че и ти самъ това си съзналъ, зарадъ това, ако ма обичашъ, прѣдай на менъ венчки домашни смѣтки да водѣмъ и увѣрявамъ те че въ вжсо врѣме ще се погаси дългѣтъ и ще имаме спестени пари». Огрижения съпругъ съ радостъ се съгласи съ жена си. Тя венчко, каквото израсходвала за вжщни потрѣби все е забѣлѣзвала на дневника, съ една рѣчь тя ржководеше домѣтъ; съпругѣтъ ѝ, бѣше длъженъ само като получи мѣсечната си заплата да ѝ даде на съпругата, отъ тамъ пататѣкъ грижата за расплащанне, купуванне домашни потрѣбности и т. н. бѣше нейна. Още при първитѣ мѣсеци, тя венчкия дългъ, който бѣ направѣлъ той, биде исплатенъ и спестената сума постоянно се увеличавала. И тѣй въ продължение на нѣколко години тѣ се сдобихъ и съ собствена вжщница, набавихъ си добри мобили и прѣкарватъ единъ тагвѣтъ щастливъ животъ, който е рѣдкостъ по настоящемъ у насъ.

Отъ тѣзи два примѣра, които ежедневно ни сж прѣдъ очитѣ излиза, че образованата жена хляди пъти повече може да ошастливи съпруга си и вѣобще цѣлия домъ, отколкото образования мжжъ съ проста съпруга. Добрѣ образованата жена е и добра вѣспитателка. Вѣспитанието на дѣтето не зависи отъ мжжѣтъ, а отъ жената; тя е най-главния елементъ, за да даде животъ и добро упжтванне на дѣтето, отколкото мжжѣтъ; добрѣ образованата жена е, като висша школа, а необразованата—улична школа. Колко е справедливо казала Г-жа Жулиета Адамъ: «принасийте на жената практически уроци; отъ развитието на чувството и естетичността ѝ, се ошществува чистотата, благоприличнето и хипената; вѣобще и мжжѣтъ, и жената сж създадени за образованието на общественния человекъ; колко пѣща има, които само жената може да каже, понеже тя нѣма нито амбиция да удовлетвори, нито гласове на избирателитѣ да привлече и осигори за себѣ си». Кой би дрѣзнилъ да противостои на тѣхъ? Само невѣжеството, което днесъ настойчиво, казва, че «училището е за тѣзи, които искатъ да станжтъ учители.» О, ужасъ, о, невѣжество!

Въ заключение, уважаема читателко, повтарямъ пакъ, че нравственния и домашния дългъ на жената зависи отъ морална подготвенность и домашна практика. Тѣзи сж най-главнитѣ потребности за една жена, която да бжде добра домашния, вѣспитателка и ржководителка за домѣтъ, който да бжде благочестивъ, и прѣкаратъ щастливъ животъ и оставяжтъ здраво, вѣспитано поколение.

София, 7 Мартъ 1893 г.

Ниги и списания,

получени въ дирекцията ни.

Юридически прѣзлѣдъ год. I, кн. VIII.

Изворъ, иллюстровано списание год. II кн. IV.

Искра, научно-литературно списание год. IV, кн. IX.

Учителски орджаръ, год. II, бр. 16.

Драматически алманахъ за 1893 г. цена 50 ст. София.

Ветеринарна сбирка, мѣсечно списание по ветеринарната медицина и свотовѣтството. Број 1, 2 и 3, г. II.

Юридическо списание, год. V, книжка IV.

Съзваница, мѣсечно иллюстровано списание за наука, искусство и индустрия. София.

Това списание е единчо по вида си у насъ, което може да конкурира по изициитѣ си картини и избранието съдържанне съ най-хубавитѣ Европейски иллюстровани списания. Най горѣщо прѣпоржчваме това списание на венкигѣ наши абонатки и абонати.

Съвѣти.

Срдство да се поправи почернѣло злато. Истрийте добрѣ съ суха гурунива пепель почернѣлото мѣсто, послѣ земѣте кисела ябълка или портокалъ набодѣте го по расни мѣста съ върху на поуга и го налѣйте съ ромъ. Като поседи 10—15 минути той е вече готовъ да търкате онова мѣсто на златото, което ще стане като ново.

Какъ се закарватъ копринени нежни платове. Поправѣте скъсаното добрѣ отъ опакеето или лицето и приготвѣте бѣла тънка материя съответствующето парче намазано съ варена кола или редъкъ замкъ. Залепѣте го отъ къмъ опакеето и отъ лицето прѣкарайте не твърдѣ горѣща ютия и съдраното нѣма да мочи.

Н. Б.

София.

Извѣстия.

I. Умоляватъ се всичкитѣ ония отъ г. г. абонатитѣ ни които не сж внесли още абонаментитѣ си да побързатъ съ внасаннето му.

Настоятели на списанието ни, на които се умоляватъ всичкитѣ наши абонати да иматъ пълно довѣрне, сж:

въ ст. София	г-нъ Ив. Стояновъ
въ гр. Пловдивъ	г-нъ Ст. Лимоновъ
въ гр. Свищовъ	г-нъ Иванъ Ив. Попповъ.

ПОДЛИСТНИКЪ 4)

Безъ зестра

ОТЪ

Георги Оне

Рисказъ прѣв. отъ Френски.

Тогава вдовницата и дъщеря му замѣнявахъ една горчива усмивка и си продължаваха пакъ полета пътя си. Отиваха до ближната гора, за да се насладѣтъ отъ топлината на хубавата есенъ, на която слънцето позлатяваше мрямора на статунтѣ и пожълтяваше кестеневитѣ листья; тамъ сѣдящи на зелената морава слушали военната музика и съ жалостъ си припомнювали първитѣ си щастливи дни; по едно врѣме имъ се струваше, че нищо отъ бившия имъ животъ не бѣ се промѣнило и че щѣли да чуѣтъ отзадъ громкия гласъ на подполковника.

Нъ нищо се не чувало, освѣнъ виковетѣ на играющитѣ на пѣсъка дѣца. Майката гълтала въздишкитѣ си, като се стараяла да прочете въ вѣстника съ испотенитѣ отъ сълзитѣ ѝ очила; а момата въ също врѣме хвърляла скривенъ и умисленъ погледъ върху едноврѣмешнитѣ си сътанцори, които не ѣ познавали вече. Тя приближавала вече къмъ 25годишна възраст, въ хубостъта ѣ ставала по нѣжна и вдѣхвала особинна грацнозность; тя можала да се оприлчи съ цвѣтѣе, което било станъло

Корреспонденция.

Г-и и Г-а П. Пешева, Севлиево. — П. Стоянова, читал. «Братство», Долн.-Орѣховица. — С. подполк. Велева, Разградъ. — Н. Кирчевъ, Бургасъ. — Протоиерей Илия, Карлово. — П. Мънзова, Българовъ, Руссе. — Т. Фикова, Варна. — К. Генова, Лѣсковецъ. — Е. Фичева, А. Андрѣева, Н. Кочова, Т. Пазарджикъ. — В. П. Поповъ, Орханне. — М. Ив. Дойнова, Елена. — П. Милева, Свищовъ. — Чалъкова, Р. С. В. Попова, Салабашева, Серезлъева, Ст.-Загора. — М. Давидова, Шуменъ, получихме стойността на едногодишно течение на спасянието заедно съ притурката.

Г-и С. Вълкова, Търново. — Б. Мустакова Силистра. — Р. Проданова, Ст.-Загора, получихме стойността на едногодишно течение на списанието.

Г-нъ Марко К. Вачк. подарява едногодишно течение на списанието ни заедно съ притурката на Сухиндолското читалище въ Севлиево. Дѣло за подрѣжение похвала.

Г-нъ Ив. С. с. Чайръ, получено 2,50 л. притуркитѣ ще Ви се проводѣтъ. — Г-ну М. К. В. Сухиндолъ. Получаваме 5 лева молимъ и за останалитѣ 2.50 л. Справедливитѣ Ви желанния ще се прилагатъ постепенно. — Г-нъ Д. Г. Бургасъ исканитѣ броеве отголѣ Ви се проводени. Направѣте справка та ни пишете.

Обяснения

на обрасцитѣ отъ ржкодѣлията въ притурката брой 5.

Обясненията на обрасцитѣ отъ ржкодѣлията въ притурката брой 5-ий ще бждѣтъ помѣстени въ 10-ий брой на списанието.

по-пѣстро и благоуханно отъ бурния дѣждъ: бѣше отхвърлила вече оная луда, подобна на единъ хайгъръ, живость, която ѣ придавала една странна и беспокоителна вънкашность. Серioзна и сладкодумна въ също врѣме, показвала се, че иска да умилостивни бждѣщето чрѣзъ злощастнето си.

Единъ день, когато свирѣла музиката, между офицеритѣ, които се расхождали съ цигара въ устата и се разговаряли и смѣяли и които момата въѣки день срѣщала, тя неожидано забѣлѣжила една друга личность. Въ единъ моментъ тя си спомнила за баловетѣ на генерала, за страхливия ѣ обожателъ, който не си отдѣлялъ окоето отъ неѣ и казала на майка си:

— Мамо . . . виждь . . . поручикътъ . . . И той ги бѣше видѣлъ, защото поблѣдѣлъ и, като напуснѣлъ другаритѣ си, приближавалъ се къмъ тѣхъ съ шапката въ рѣцѣ. Майката хвърлила на страна вѣстника и съ усмивка показала на офицерина единъ столъ.

Какъ, вий ли сте, г. подпоручикъ! . . . о, колко врѣме се е изменило отъ тогава; наистина много сме щастливи, за дѣто Ва виждаме отново . . . Нъ извинѣте, азъ Ва наричамъ подпоручикъ безъ да обърнѣ внимание на апалетитѣ Ви.

(Слѣдва).